

פיתוי ההצלחה מול בית המשפט

מרזוק אלחלבי*

הדמוקרטיה הישראלית הצליחה, בדרכה, לקיים איזון יחסי בין מציאות משפטית מבוססת על הארכה ממושכת של "מצב החירום", לבין הבטחה כמו-חוקתית של עקרון חופש הביטוי. אני מציין עובדה זו על רקע התגברותה של חקיקה אנטי דמוקרטית שמבטאת עלייתן של כוחות ימניים. אלה מבססים מצב משפטי (וולטר בנימין) שמגביל את החירויות ובמיוחד חופש הביטוי וההתארגנות.

כוחות אלו שמחזיקים בהגה ומנצחים על פעולותיו של הרבון מבקשים במסגרת זו לבסס את "מצב החירום" כמצב תמידי ו- "מצב טבעי" סופי. מצב זה מאפשר לשלטון חלוקה מחדש של החירויות בין "ידיד" ל "אויב" (קארל שמידט).

קיים פיתוי חזק לצאת משפטית ופוליטית נגד החירויות של כוחות ימין אנטי דמוקרטיים שמנצלים אותן להפצת שיח של שנאה - הנפוץ מאוד בלאו הכי. פיתוי זה טמון בשלושה טיעונים: הצורך בהגנה עצמית, הצורך בנקיטת עמדה עקרונית כלפי חופש הביטוי, והאפשרות להצלחה משפטית. אך הצלחה זו במיוחד עלולה להפוך למלכודת ברגע שהתקדים נגד הימין הרדיקאלי הנחשב ל-"ידיד", הופך להליך דומה נגד המיעוט הערבי שנמנה על "האויבים", כקביעת רוח התקופה של "מצב החירום" הקונה לו אחיזה במציאות. הימין לא יפסיד כתוצאה מאובדן חלקי של חופש הביטוי כי הוא מחזיק בריבונות שמאפשרת לו יכולות פעולה עצומות. מנגד, המיעוט הערבי עלול לאבד חלק עצום מיכולת הפעולה שלו אם חופש הביטוי שלו ייפגע, ולו חלקית.

לכן, היציאה נגד חופש הביטוי בהיקפו המוכר כיום בישראל שעלול להצטמצם, לא תהווה צעד חכם. כי כל הגבלה של חופש זה יפגע בקבוצות הזקוקות לו במיוחד, ולו בגלל היותן החלשות ביותר. במצב הקיים, אנו הערבים איננו סובלים מהעדר חירויות באותה מידה שאנו סובלים מהמדיניות השלטונית בתחומים אחרים של חיינו. זוהי מדיניות שאפשר לסכמה כחלוקה לא צודקת של המשאבים, הן הסמליים והן הפוליטיים.

המחבר הוא עו"ד, עיתונאי ופעיל.